

**ADVOKAT
PREDRAG RADULOVIĆ**

78102 Banja Luka poštanski pretinac 52
tel.: 051/ 467-929; mob.: 065/644-624
e-mail: rppile@blic.net

**KANTON SARAJEVO
OPĆINSKI SUD II SARAJEVO
U SARAJEVU**

**TUŽITELJ: UDRUŽENJE GRAĐANA STARE DEVIZNE
ŠTEDNJE BiH
BANJA LUKA
Ul. Ivana Gorana Kovačića 139 b**

**TUŽENI: BOSNA I HERCEGOVINA
PRIVREDNA BANKA
SARAJEVO**

Radi: Nadoknade materijalne i nematerijalne štete

Vrijednost spora: 42.968.294.75 KM, uvećana za redovne i zatezne kamate, kao i nematerijalnu štetu od po 10.000.EURA po jednom štediši

Mjesna nadležnost: Određena prema sjedištu Tužene i prebivalištu oštećenih deviznih štediša

Stvarna nadležnost: Određena prema vrijednosti spora, odnosno njegovoj pravnoj prirodi

Udruženje građana stare devizne štednje Bosne i Hercegovine, u ime svojih 1562 člana, do sada registrovanih, podnosi

T U Ž B U

Rađenu u pet primjeraka, od kojih se tri dostavljaju Sudu

Na osnovu preuzetih obaveza po ugovorima o deviznoj štednji, Tužena je jamčila za devizne štedne uloge, sa čime se hoće reći da je potraživanje deviznih štediša utemeljeno na pozitivno pravnim propisima BiH kao i oba Entiteta. Preuzete obaveze Tužena je jasno i precizno uredila, ugovorima sa deviznim štedišama, u kojima je, između ostalog, decidno odredila koja su uzajamna prava i obaveze, što je, manje-više, bio unificiran obrazac ugovora, neovisno o kojoj se banci radilo.

U tom kontekstu, banke sa područja Bosne i Hercegovine, tačnije Privredna banka Sarajevo, garantovala je:

- Za sigurnost štednih uloga, da su devizni štedni ulozici tajni i nepovredivi.
- Da se na devizne štedne uloge plaća kamata u devizama, koja se obračunava po stopi utvrđenoj važećim propisima,
- Da se devizna knjižica jedino mogla otvoriti na ime ulagača.
- Da su se uplate na devizne štedne knjižice primale u neograničenom iznosu prema zakonskim propisima, po osnovu zarada u inostranstvu, ušteda dnevnica, honorara, poklona, penzija, nasleđa i dr.
- Da su se sredstva sa devizne štedne knjižice mogla koristiti u neograničenim iznosu, prema zakonskim propisima za sva plaćanja itd.

- Da se pravo korištenja sredstava sa devizne štedne knjižice može prenijeti na članove uže porodice (bračni drug, roditelji, djeca) izdavanjem punomoćja.
- Da su se neograničeni devizni štedni ulozi mogli koristiti kod poslovne jedinice, koja je izdala deviznu štednu knjižicu.
- Da je kod svih ostalih poslovnih jedinica i ostalih banaka ovlaštenih za devizno poslovanje bilo ograničeno dizanje deviza.
- Da se nestanak devizne štedne knjižice morao odmah prijaviti poslovnoj jedinici koja je izdala knjižicu.

D o k a z i:

U prilogu dostavljam 1562 evidenciona obrasca, iz kojih se vide identifikacioni podaci deviznih štediša Privredne banke Sarajevo, visina deponovane štednje, mjesta otvaranja štednih knjižica, brojevi štednih knjižica, koji su za sada obrađeni, a originalnu dokumentaciju, odnosno vjerodostojne kopije iste predložiti ćemo Sudu na uvid na pripremnom ročištu, odnosno na zahtjev Suda.

Gore navedeni principi temelj su i odrednica uzajamnih odnosa Tužene i Tužitelja i nedvojbeno je da današnji sljednici bivše SFRJ, a jedan od njih je i Bosna i Hercegovina, imaju zakonsku obavezu prema štedišama, koji su deponovali svoja devizne uloge - sredstva u bankama na teritoriji BiH, koja je, kako je već rečeno, bila i ostala garant devizne štednje što znači da se pravo deviznih štediša proteže ne samo na banku, odnosno banke, već i državu kao jednu od sljednica ranije SFRJ.

Odmah na početku tužbe, želim da istaknem da svako fizičko i pravno lice ima pravo da mirno uživa u svojoj imovini. Niko se ne može lišiti imovine izuzev u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Gore navedeni stav je u skladu sa Evropskom konvencijom sa kojom se štiti mirno uživanje imovine.

Kao drugi princip navodim da ugovorni odnosi nastaju između pravnih subjekata, odnosno fizičkih i pravnih lica i da su istim određena uzajamna prava i obaveze, što je bio i slučaj između deviznih štediša i Tužene. Kada se izvrše ugovorene obaveze, one tim i prestaju, što nije slučaj u predmetnom sporu između Tužitelja i Tužene, jer Tužena permanentno, u posljednjih 14 godina, izbjegava svoje obaveze.

Stanje «stare» devizne štednje, više je nego traumatično. Ne postoji dovoljno teška pravna terminologija sa kojom bi se mogla iskazati sva kompleksnost i težina nastalog problema izbijanjem ratnih sukoba na prostoru ranije SFRJ. Banke su pod uticajem države, ranije SFRJ, djelimično, kreditirale velike privredne gigante sredstvima deviznih štediša, a isti se giganti nisu osjećali, po bilo kome osnovu, odgovorni i obaveznim da takve kredite vrate, što je neshvatljivo, sa bilo kog aspekta da se sagledava. Tako je, znatno prije raspadanja, odnosno razbijanja SFRJ, potrošen jedan dio devizne štednje stanovništva. Naravno, štediše toga nisu bile svjesne, a država se trudila da vještima mahinacijama održi zabludu kod štediša o njenoj moći da u svakom trenutku može izmiriti svoje obaveze prema deviznim štedišama, što je mnoge štediše i opredjelilo da ne podižu svoje devizne uloge.

Bilo kakvo pravdanje ratom i ratnim okolnostima još više revoltira štediše, jer proizilazi da su se njihovim deponovanim ulozima kreditirale ratne opcije na ovim prostorima, što, svakako, nije bio interes deviznih štediša ni kada su svoja sredstva mukotrpno zarađivali, a ni deponovali kod utuženih banaka, čak šta više, većina je bila protivnik rata, jer su živjeli u inostranstvu, gdje su doživljavali mnogo neprijatnosti zbog rata na prostoru teritorije ranije SFRJ, kao i nekadašnje SR BiH.

Svako izbjegavanje obaveza država sljednica, među njima i Tužene, predstavlja ne samo neuvjerljiv čin sa aspekta formalno - pravnih obaveza sljednica, već i sa moralnog i humanog aspekta. I ma kako se ti aspekti zapostavljali, oni su okosnica svih civilizovanih demokratskih prava za koja se Tužena upinje, pokušavajući se predstaviti kao sazrela, a često i prezrela za ulazak u Evropsku zajednicu naroda, od čega je objektivno daleko, prije svega, zbog činjenice da nije naučila izvršavati preuzete obaveze, a što je više nego vidljivo iz samog odnosa prema štedišama.

Tužitelj je zainteresovan za uspostavljanje diplomatskih, ekonomskih i svih drugih odnosa između nastalih država na teritoriji prethodne SFRJ, ali nije tim opterećen, jer njegovo pravo proističe iz ugovora, koji su zaključeni po tada važećim pozitivno pravnim propisima, za koje je garant bila država SFRJ, a njenim razbijanjem te obaveze su prešle na novonastale države – sljednice, što se odnosi i na Tuženu i to samo u onom dijelu za koji je Tužena stvarno odgovorna, na kraju, i po Sporazumu o sukcesiji prostora prethodne SFRJ.

Tužena mora preuzeti obaveze po deviznoj štednji, ne samo za banke na svojoj teritoriji, već i za onu deviznu štednju koja je položena u bankarskim jedinicama njihovih matičnih banaka koje su poslovale na teritoriji drugih država.

Ukoliko se ne bi prihvatio taj princip, ne samo za Tuženu, u konkretnom slučaju, već i od strane drugih tuženih, u drugim postupcima, po istom osnovu, predstavljalo bi krajnje spekulaciju i ne fer odnos, što bi Tužitelja prinudilo, a već ga prinuđava da zaštitu svojih prava traži i pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazbourgu. U tom kontekstu, Tužitelj će zatražiti i nematrijalnu odštetu za svakog svog štedišu, u iznosu od 10.000. Eura, kako bi se po tom osnovu bar donekle obeštetili za traume, koje su preživjeli i preživljavaju u nemogućnosti da žive dostojanstveno, adekvatno rezultatima svog minulog rada, koji je preko štednje blokiran, punih

četnaest godina, što samo po sebi dovoljno govori i intenzitetu tih patnji.

Tužitelj traži, u ime svojih štediša, ne samo priznanje duga, već i konkretan povrat sredstava u fazama i iznosima kakav se postigne između Tužitelja i Tužene u sudskom postupku, odnosno kako sud presudi.

Imajući u vidu da su neke banke nestale, da su na njihova mjesta stupile nove banke, Tužena Bosna i Hercegovina, odnosno, njeni Entiteti, moraju preuzeti obavezu da vrate dug, umjesto nestalih banaka ili da novonastale banke, po dogovoru sa vlastima BiH i Entitet, moraju preuzeti obaveze o dugovanju prema štedišama, što je već stvar Tužene kako će organizovati ispunjavanje takvih svojih obaveza, koje moraju biti garantovane, kako se ne bi desilo da ostane samo na deklarativnom prihvatanju.

Imajući sve navedeno u vidu, a posebno činjenicu da je većina štediša ostala uskraćena za sva svoja prava koja proističu iz devizne štednje prije 1992. godine, jasno je da Tužena to mora priznati i da to ne može pripisivati, kako je već konstatovano, opštim ratnim okolnostima, jer, objektivno, devizna štednja nije nestala fizički, već su s njom, poput ranije vlasti, novostvorene vlasti, u novonastalim državama, nastavile da raspolažu, ne vodeći računa da to nije državna svojina već privatna, data na štednju, čiju je sigurnost, zasigurno, sama država garantovala.

Pokušaji Tužene, 1997. i 1998. godine, da putem Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u procesu privatizacije, djelimično izmiri svoje dugovanje prema štedišama, kroz tzv. certifikate, kojim se mogla plaćati privatizacija stanova, opštinskih poslovnih prostora, dionica preduzeća ili drugih sredstava, predstavlja loš primjer, ne samo zbog devalviranja i omalovažavanja vrijednosti deviznih uloga, kroz to i štediša, već i zbog toga što je Tužena omogućila

nelojalnu konkurenciju u korist ratnih i poratnih profitera, kojima je, bukvalno, omogućeno da kupe ogromno društveno i državno bogatstvo po bagatelnim cijenama, kao što je slučaj sa «Kristal bankom», koja je prodana za jedan (1) Euro, što je egzemplar primjer, na nesreću štediša, jer je bilo logično da država da tu banku na raspolaganje štedišama, imajući u vidu da je ista parcijalno odgovorna za deviznu štednju.

Jasno je da je Tužena prekršila sva moguća pravila oko načina i metoda privatizacije, tako da je narušila prijeko potrebnu ravnotežu između opšteg interesa i zaštite imovinskih prava deviznih štediša. Po Tužitelju namjerno, jer takav grub previd nije mogla napraviti slučajno, osim ako nije željela da pobijedi na konkursu za Riplija ili «Vjerovali ili ne», što je i razlog da se Tužitelj odlučio da zaštitu svojih prava pokuša ostvariti putem redovnog suda i Evropskog suda za ljudska prava, koji jedino može donijeti pravosnažnu i pravičnu presudu i s tim staviti tačku na sve nevolje i stravične posljedice koje su preživjeli i preživljavaju devizne štediše, koje je država devastirala od njihovog mukotrpnog stečenog bogatstva, kao posljedice minulog rada. Želim ponovo da naglasim da su devizne štediše svoje bogatstvo stekle poštenim radom, vanrednim odricanjem od mnogih iskušenja i draži, kako bi u poznim godinama svog života imali materijalnu i drugu sigurnost, koju nažalost nisu osjetili sve vrijeme trajanja ratnih sukoba na prostoru Bosne i Hercegovine, kao i u post-ratnom periodu, zašto nema, objektivno, racionalnog opravdanja, jer je Tužena bila u prilici i mogućnosti da na različite vidove, na što je Tužitelj bio spreman, djelimično vratiti dug deviznim štedišama ili, pak, započne sa vraćanjem istog, što je Tužitelj predlagao Tuženoj, kao vid kompromisnog rješenja, na koji Tužena nije pristala, što predstavlja neshvatljiv odnos Tužene prema deviznim štedišama, koji su ni manje - ni više građani Bosne i Hercegovine i kao takvi trebali bi uživati svu moguću zaštitu, a prije svega onu zaštitu koja im je garantovana Zakonom i međunarodnim konvencijama, koje apostrofiraju zaštitu i sigurnost privatne imovine, što predstavlja jedno od

elementarnih ili osnovnih prava zagantovani međunarodni konvencijama.

Čudna je morfologija, kojom se Tužena rukovodi u svom poimanju i shvataju obaveza prema deviznim štedišama, jer se stiče osjećaj da se prema njima odnose kao kolateralnoj šteti, što samo po sebi ne treba pojašnjavati, jer oni ne mogu biti nikakva šteta za Bosnu i Hercegovinu, s obzirom da se radi o časnim ljudima, koji do svog kapitala nisu došli kroz ratni profit, tačnije mahinacijama i zloupotrebama, često omogućavanim i od strane najvišeg političkog i rukovodnog establišmenta Tužene, što nije sporno i zbog čega su u toku mnogi procesi na sudovima, a neki od tih sporova vode se i pred međunarodnim sudovima.

Jasno je da se radi o višegodišnjem kršenju ljudskih prava, diskriminaciji i nemogućnosti posjedovanja i raspolaganja vlastitim sredstvima. Još je neshvatljivije što Tužena nije do sada našla za shodo da omogući takvo raspolaganje čak ni onima, kojim je devizna štednja bila potrebna za plaćanje zdravstvenih usluga, što opet pokazuje nehuman i nečasno odnos prema štedišama. Nažalost, niko do sada nije utvrdio koliko je zbog takve nebrige države umrlo deviznih štediša, koliko je psihički oboljelo, koliko diglo ruku na sebe, koliko je sa pogoršanih zdravljem, kao posljedicom takve nebrige.... i td, ali koliko već sutra, načiniti će se i taki statistički presjeci, kako bi se saznao konačni ishod žrtava zbog nemarnog i nehumanog odnosa države.

Zbog svega navedenog, Tužitelj predlaže Sudu, da nakon provedenog dokaznog postupka, donese

P R E S U D U

OBAVEZUJE SE tužena Bosna i Hercegovina, da kao garant matične banke - Privredne banke Sarajevo, vrati podnosiocima tužbe, koje zastupa Udruženje stare devizne štednje BiH, kao tužitelj, njihova potraživanja, po osnovu devizne štednje, kao glavnog duga, u iznosu od 42.968.294,75 KM, predviđene redovne kamate za period od 31.12.1991. godine do dana pravosnažnosti presude, koje će obračunati sudski vještak finansijske struke, kao i zakonske zatezne kamate od dana donošenja presude do isplate glavnog duga i redovnih kamata, kao i nematrijalnu štetu od 10.000. Eura po svakom štediši, za pretrpljene bolove, uvrede, poniženja i sva druga maltretiranja za protekli period od 14 godina.

Takođe, obavezuje se Tužena da Tužitelju nadoknadi troškove postupka, koji će se naknadno utvrditi, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Banja Luka, 10.04.2004. god.
Broj:2-552/04

Za Udruženje građana
stare devizne štednje
Predsjednik

Svetozar Nišić

Advokat
Predrag Radulović